

Test ryzyka pozornego samozatrudnienia B2B

Od 8 lipca 2026 r. inspektorzy pracy mogą decyzją administracyjną przekształcić umowę B2B lub zlecenie w umowę o pracę. Sprawdź w 12 pytaniach, jak wygląda ryzyko w Twojej firmie.

12 pytań

5 minut

KONTEKST

Dlaczego warto sprawdzić swoje umowy teraz

8 lipca 2026 r. wchodzi w życie nowelizacja ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy. Zmienia się nie prawo, a sposób jego egzekwowania: inspektor pracy zyskuje możliwość wydania decyzji administracyjnej przekształcającej umowę cywilnoprawną (B2B, zlecenie) w umowę o pracę, bez konieczności kierowania sprawy do sądu jako pierwszego kroku.

8 lipca 2026

wejście w życie reformy

do 90 000 zł

kara przy recydywie

12 miesięcy

abolicji na dobrowolną korektę

Ważne: reforma nie wprowadza nowych zakazów. Prawidłowo zawarte umowy B2B i zlecenia nie są zagrożone. Inspektor ocenia faktyczny sposób wykonywania współpracy, a nie samą nazwę umowy. Kryteria wynikają z art. 22 § 1 Kodeksu pracy, który obowiązuje od lat.

JAK KORZYSTAĆ Z TESTU

1. Odpowiedz na 12 pytań, zaznaczając odpowiedź zgodną z faktycznym stanem współpracy, nie tę, która „powinna” być prawidłowa.
2. Przy każdym pytaniu znajdziesz krótkie wyjaśnienie, dlaczego dana cecha ma znaczenie dla oceny PIP.
3. Po udzieleniu wszystkich odpowiedzi zsumuj liczbę odpowiedzi TAK i sprawdź interpretację wyniku poniżej.

Test ma charakter orientacyjny i edukacyjny. Nie zastępuje indywidualnej analizy prawnej konkretnej umowy i okoliczności współpracy.

PYTANIA

Sprawdź swoją współpracę B2B

1 Czy osoba świadcząca usługi w ramach B2B pracuje również na rzecz innych klientów (poza Twoją firmą)?

☐ TAK: obsługuje więcej niż jeden podmiot

☐ NIE: Twoja firma jest jedynym zleceniodawcą

Dlaczego to ważne: wyłączność na jednego zleceniodawcę, szczególnie długoterminowa, jest jedną z silniejszych przesłanek istnienia stosunku pracy w ocenie PIP i ZUS.

2 Czy osoba samodzielnie organizuje swoją pracę, decyduje o sposobie, kolejności i metodach realizacji zadań, a nie tylko o godzinach?

☐ TAK: jest rozliczana z efektu, nie z czasu pracy

☐ NIE: otrzymuje szczegółowe polecenia co do metody i sposobu pracy

Dlaczego to ważne: podporządkowanie bieżącym poleceniom służbowym, nie tylko efektowi końcowemu, to kluczowe kryterium z art. 22 § 1 Kodeksu pracy.

3 Czy osoba ponosi ryzyko gospodarcze związane z wykonywaniem usług (odpowiedzialność finansowa za błędy, polisa OC)?

☐ TAK: ponosi ryzyko i posiada polisę OC

☐ NIE: ryzyko leży po stronie zlecającego i/lub brak polisy

Dlaczego to ważne: brak ryzyka gospodarczego po stronie wykonawcy to jeden z klasycznych markerów ukrytego zatrudnienia pracowniczego.

4 Czy osoba wystawia faktury VAT lub rachunki za wykonane usługi?

☐ TAK ☐ NIE

Dlaczego to ważne: rozliczanie się fakturą VAT jako przedsiębiorca, a nie na zasadach właściwych dla wynagrodzenia za pracę, potwierdza samodzielny charakter działalności.

5 Czy osoba ponosi choćby część kosztów infrastruktury niezbędnej do wykonywania usług (np. sprzęt, licencje, narzędzia)?

☐ TAK: ponosi koszty związane z prowadzeniem działalności

☐ NIE: całą infrastrukturę i narzędzia otrzymuje bezpłatnie od zlecającego

Dlaczego to ważne: ponoszenie choćby części kosztów wzmacnia profil przedsiębiorcy. Pełne wyposażenie „na koszt firmy” osłabia ten profil.

6

Czy umowa dopuszcza możliwość powierzenia wykonania usług podwykonawcy lub zastępstwu?

☐ TAK ☐ NIE

Dlaczego to ważne: obowiązek osobistego świadczenia usług, bez możliwości zastępstwa, jest cechą charakterystyczną stosunku pracy.

7

Czy warunki umowy, w tym wynagrodzenie, były lub mogą być przedmiotem negocjacji jako między równorzędnymi stronami?

☐ TAK ☐ NIE: warunki narzucone jednostronnie, bez możliwości negocjacji

Dlaczego to ważne: umowa cywilnoprawna powinna być efektem swobodnie zawartej relacji między równorzędnymi podmiotami. Brak jakiejkolwiek możliwości negocjacji wskazuje na stosunek zależności.

8

Czy zlecający ogranicza się do wskazania zakresu i terminu usług (efektu), nie narzucając na bieżąco metody ani sposobu pracy?

☐ TAK: określa zakres i terminy, nie sposób pracy ☐ NIE: wydaje również bieżące polecenia co do metod i sposobu realizacji

Dlaczego to ważne: obowiązek przestrzegania standardów jakości, na przykład SLA lub przepisów prawa, to co innego niż bieżące podporządkowanie służbowe. Kluczowe jest, która sytuacja faktycznie występuje.

9

Czy osoba samodzielnie prowadzi ewidencję przychodów i kosztów oraz rozlicza się z urzędem skarbowym i ZUS jako przedsiębiorca?

☐ TAK ☐ NIE: te obowiązki przejmuje zlecający

Dlaczego to ważne: samodzielne wypełnianie obowiązków publicznoprawnych to jedno z kryteriów prowadzenia rzeczywistej działalności gospodarczej.

10

Czy działalność gospodarcza osoby współpracującej istniała lub faktycznie funkcjonuje niezależnie od tej jednej umowy?

☐ TAK: inni klienci, historia działalności, własne faktury ☐ NIE: działalność założona wyłącznie na potrzeby tej jednej umowy

Dlaczego to ważne: założenie jednoosobowej działalności wyłącznie pod jedną umowę, tak zwane samozatrudnienie wymuszone, jest sygnałem ostrzegawczym analizowanym przez PIP i ZUS na podstawie dat rejestracji.

11 Czy warunki wypowiedzenia umowy, okres i tryb, są symetryczne dla obu stron?

- ☐ TAK: obie strony mają porównywalne prawo do wypowiedzenia
- ☐ NIE: tylko jedna strona ma realną możliwość rozwiązania umowy

Dlaczego to ważne: symetria praw jest elementem oceny, czy strony są rzeczywiście równorzędnymi podmiotami gospodarczymi.

12 Czy wynagrodzenie jest rozliczane za wykonane usługi, czyli za efekt w danym okresie, a nie jako stała kwota niezależna od wyniku pracy?

- ☐ TAK: wynagrodzenie wiąże się z zakresem wykonanych usług
- ☐ NIE: wynagrodzenie wypłacane niezależnie od faktycznej realizacji usług, jak stała pensja

Dlaczego to ważne: stały ryczałt sam w sobie nie wyklucza B2B, o ile jest powiązany z zakresem usług, a nie z samą obecnością. Problem pojawia się, gdy wynagrodzenie działa jak pensja.

WYNIK

Interpretacja odpowiedzi

Zsumuj liczbę odpowiedzi **TAK** i sprawdź, w którym przedziale mieści się Twój wynik.

LICZBA TAK	OCENA	CO WARTO ZROBIĆ
10 do 12	Profil samodzielnej działalności gospodarczej jest wyraźny.	Model współpracy w większości odpowiada kryteriom B2B. Warto okresowo powtarzać tę weryfikację.
7 do 9	Profil mieszany, część cech wskazuje na ryzyko.	Przeanalizuj pytania z odpowiedzią NIE. Rozważ korektę warunków współpracy lub konsultację z doradcą.
0 do 6	Podwyższone ryzyko uznania współpracy za pozorne samozatrudnienie.	Rekomendowana szybka analiza z prawnikiem lub doradcą do spraw kadr, zwłaszcza w okresie abolicji do 8 lipca 2027.

Wynik ma charakter orientacyjny. Ostateczna kwalifikacja zależy zawsze od całościowej oceny faktycznych warunków współpracy, a nie wyłącznie od liczby punktów w teście.

Wynik Cię niepokoi?

Ten test stosujemy przy własnych umowach, z osobami, z którymi współpracujemy na B2B. Jeśli Twój wynik wskazuje na podwyższone ryzyko, warto to zweryfikować z kimś, kto zna się na kadrach, płacach i rozliczeniach, zanim zrobi to inspektor. Chętnie porozmawiamy o Twojej sytuacji, bez zobowiązań.

Meritoros SA: oferta@meritoros.pl

Materiał ma charakter informacyjno-edukacyjny i nie stanowi porady prawnej ani podatkowej. Podstawa: ustawa z 11 marca 2026 r. o zmianie ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2026 r. poz. 473), art. 22 § 1 Kodeksu pracy. W przypadku wątpliwości co do kwalifikacji prawnej konkretnej współpracy rekomendowana jest konsultacja z radcą prawnym.

© Meritoros SA. Materiał może być swobodnie udostępniany w niezmienionej formie.